

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 39.

Stockholm den 29 September 1910.

3:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år .. kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år .. kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$.. " 3: 50 $\frac{1}{4}$.. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11-12. Sthlm 1910, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: - Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bbr vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	--

Kvinnorna och "fullmaktstjänsterna".

En skrifvelse från Fredrika-Bremer-Förbundet.

Enligt hvad som förljudes lär förslag till grunder för kvinnors tillträde till statens högre lärare- och läkaretjänster, bibliotekariebefattningar m. fl. komma att framläggas till afgörande redan vid nästa års riksdag. Kanske är det alltför förnöjsamt att säga redan, då det var i februari 1909, som kamrarne stadfäste den ändring af regeringsformen, hvarigenom det grundlagsenliga hindret för svensk kvinnas innehafvande af vissa fullmaktstjänster bortföll? Tidpunkten må anses tidig eller sen eller intetdera, faktum kvarstår, att det är en för kvinnors befordran i allmän tjänst viktig principfråga, som nu närmar sig en vändpunkt.

Regeringsformens 28 § handlar, som bekant, om konungens rätt att utnämna ämbetsmän. Innehafvarne af de tjänster konungen tillsätter erhålla kunglig fullmakt på sin befattning, och häraf har benämningen "fullmaktstjänster" uppkommit. Enligt paragrafens ursprungliga lydelse var det endast män, som kunde beklädas med kunglig ämbetsfullmakt, men genom ofvan antydda riksdagsbeslut har antagits ett så lydande tillägg: "Till lärarebefattningar vid statens läroanstalter, de teologiska läraretjänsterna vid universiteterna likväl undantagna, till andra beställningar vid inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst samt till läkarebefattningar må i den ordning som ofvan sagts "(d. v. s. i statsrådet och på förslag af vederbörande myndighet)" och med tillämpning af de grunder, som af Konungen och Riksdagen

godkänts, kunna utnämnas och befordras äfven infödda svenska kvinnor". Det var på grund af motioner af hrr Trygger och Kjellberg, som denna lagändring ävägabragtes, och infödda svenska kvinnor ha härigenom fått sig principiellt tillerkänd ungefär samma rätt till fullmaktstjänster, som enligt grundlagens bud tillkommer "utländske män af utmärkt förtjänst, de där den rena evangeliska läran bekänna." „

Tills vidare är det dock endast på papperet, som kvinnorna fått sina befordringsmöjligheter ökade. För att rätten från att vara en blott teori skall omsättas i verklighet kräives, att konung och riksdag skola godkänna de grunder, efter hvilka denna omvandling får ske, eller med andra ord för hvarje slag af befattning med fullmaktstjänsts natur fastställa för kvinnor gällande löne- och pensioneringsbestämmelser m. m. Endast en flyktig blick på riksdagsdebatten af den 13 april 1907, den dag då grundlagsändringen antogs hvilande, öfvertygar emellertid om att det återstår att diskutera icke endast aflöningsbeloppens storlek och pensionsåldern utan också hvilka tjänster inom de i grundlagen nämnda befattningsgrupperna, som utan vådor för samhället och enskilda kunna öppnas för kvinnor. Under den i båda kamrarne rätt utdragna diskussionen kommer gång på gång det resonemanget åter, att de då för ögonblicket blott vore fråga om att bringa spörsmålet till en lösning i princip och att detta vore en så mycket mindre

Handwritten signature or note at the bottom right of the page.

betänkelig sak, som sedan funnes möjlighet att genom allmän lag begränsa den faktiska giltighetssferen. Detta tal torde icke ha varit utan verkan på de mera dröjande och tvehågsna bland lagstiftarne och vid ett genomläsande af debatterna kommer den tanken liksom af sig själf, att det myckna ordnandet om grunder i betydelsen af urval af tjänster kanske redan spelat sin största roll nämligen vid det tillfälle, då det gällde att få grundlagsändringen antagen af kamrarna. Man befästes i denna uppfattning, eftersom knappast uttalandena i riksdagen och än mindre riksdagens skrivelse i ämnet ge någon ledning beträffande de linjer efter hvilka ett sådant urval skall ske.

Kärnpunkten i frågan är dock näppeligen hvilka af de befattningar, hvartill regeringsformen i sin nuvarande form öppnar tillträde, som faktiskt skola göras tillgängliga för kvinnor. De restriktioner, som möjligen kunna tillkomma, väntas knappast att bli af någon större betydelse. Långt viktigare är spörsmålet om kvinnornas aflöning i dessa för deras vidkommande nya tjänster. När — såsom är att hoppas — i en snar framtid kvinnor erhålla rätt att söka och inneha professurer, lektorat, adjunkturer, provinsial- och lasarettläkaretjänster, bibliotekarie- och arkivariesysslor, — för att ta några exempel ur högen af nyöppnade befattningar — med hvilka belopp skall väl staten anse skäligt att löna det kvinnliga arbetet på dessa poster?

Det är den s. k. Löneregeringskommittén, som af regeringen fått i uppdrag att utarbeta de närmare bestämmelser, enligt hvilka de i regeringsformens 28 § nämnda statstjänsterna skola få tillsättas äfven med kvinnor. Med anledning häraf har Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse i dagarna uppvaktat kommittén med en skrivelse i frågan. Kommittén har för sitt arbete begärt tillkallande af kvinnliga sakkunniga, och i anseende härtill har förbundets styrelse funnit det lämpligt att utan ingående på detaljer blott göra några allmänna uttalanden i till saken hörande spörsmål. Särskild uppmärksamhet ägnar åt frågorna om aflöningarnas storlek och pensionsåldern.

Det enda plausibla skälet för kvinnornas genomgående lägre aflöning i de statstjänster, där de hittills anstälts, är deras tidigare inträdande pensionering med den större kostnad för staten, som där af följer. Härmed är ej sagdt, att hela den existerande löneskillnaden får sin förklaring i pensionsåldern. Ifrågasättas kan ock, om det under alla förhållanden är nödvändigt att pensionera kvinnor förr än män. Den kvinnliga arbetskraften antages vara tidigare utnött. Att så verkligen kan förhålla sig står med all sannolikhet i det intimaste samband med de kvinnliga statstjänarnes, särskildt i början af deras bana, knappa ekonomiska förhållanden. Den lilla lönen tvingar dem till extra arbete eller umbäranden, och hvarken den ena utvägen eller den andra torde kunna ha annat än en nedbrytande verkan på kroppens krafter. Det är under sådana omständigheter ej fullt visst, om behovet af en tidig pensionering är ett medfött och oförnyttligt kvinnligt särmerke eller om det endast hör till de egenskaper, som då erforderliga betingelser finnas, lå-

ta sig förvärfvas. Att under nuvarande förhållanden få ett på mera allmän erfarenhet stödt antagande om kvinnors förmåga att under lyckliga ekonomiska arbetsvillkor bibehålla sina krafter är af lätt begripliga skäl — de arbetande kvinnornas i det stora hela tryckta ställning — ej förenligt med det möjliga. Enstaka exempel tyda dock på att kvinnor med krävande arbete kunna, under förutsättning att deras ekonomi tillåter dem att sörja för hälsans behof, äfven vid ganska framskriden ålder ha obrutna krafter. Om det förutsättes, att i de högre statstjänster, hvarom här är fråga, kvinnorna få arbeta under goda ekonomiska förhållanden, torde det ej strida mot någon direkt erfarenhet att antaga, att de i sådant fall också skulle bli i stånd att kvarstå i ämbetets utöfning lika länge som sina manliga kolleger. Af intresse är det att beakta huru i utlandet statsmakterna långt ifrån alltid äro lika angelägna att pensionera kvinnorna tidigare än män, såsom fallet är hos oss. I holländsk statstjänst är det regel, att män och kvinnor ha gemensam pensionsålder, och i Frankrike afgå män och kvinnor ur tjänsten efter lika antal tjänsteår. Äfven i vårt eget land förmärkas tendenser att höja kvinnornas pensionsålder. Så är det starkt i fråga att beträffande lärarinnorna vid statens samskolor framflytta afgångsåldern från 55 till 60 år.

Skulle emellertid i statens högre ämbeten kvinnorna komma att utöfva sin tjänsteverksamhet lika länge som männen, då hade också därmed det enda verkliga skälet för en lägre kvinnlig löneskala förfallit. Det vore under sådana förutsättningar en utomordentlig orättvisa att ej utan anseende till kön ge lika lön för lika arbete, såvida icke det osannolika skulle inträffa, att behofsprincipen med ett slag infördes i alla dessa befattningar och mannen eller kvinnan-familjeförsörjaren finge en högre aflöning än den ensamstående manliga eller kvinnliga tjänsteinnehafvaren. Något sådant låter sig dock knappast tänkas, då behofsprincipen hittills ej är tillämplig vid aflönandet af svenska statens tjänstemän. Däremot finnes det åtskilliga skäl, som tala för att kvinnorna i de högre statsämbetena skola komma i åtnjutande af samma löneförmåner som männen. I de öfriga grenar af statstjänsten, där kvinnor hittills anstälts, har det — såsom vid samskolorna, vid post, telegraf och järnväg — befunnits lämpligt att inrätta en del lägre aflönade befattningar afsedda för kvinnor. På detta sätt har man kommit ifrån den orimlighet, som ligger däri att låta aflöningen i en och samma tjänst vara beroende uteslutande af den arbetandes kön. Detta tillvägagångssätt låter sig dock svårligen tillämpas på de högre statstjänsterna. Hvad sägs om ett på förhand bestämdt antal kvinnliga professurer vid Uppsala Universitet, vissa kvinnliga provinsialläkaretjänster i Skåne eller särskilda för kvinnor afsedda lektorat vid Norra Latin? Den i och för sig onekligen fyndiga principen blir obekvämt för det högre kvalificerade arbetet. Här förblir tjänsten densamma äfvensom fordringarna på kompetens arbete, innehafvaren må vara man eller kvinna. Den enda skillnaden i förutsättningar är den, att de kvinnliga ämbetsmännen på grund af flickskolornas högre afgifter få drygare utbildningskostnader.

Juvel- Guld- & Emalj arbeten
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Åberopa alltid annonserna
 i Dagny

I någon mån kan det ock vara påkalladt att varna vederbörande för den fara, som alltid ligger däri att låta vissa slag af arbetare fullgöra sina åligganden för en mindre lön. Erfarenheten från såväl enskild som allmän tjänst visar, att de lägre lönade arbetarne tillväxa snabbt i antal på de högre lönades bekostnad.

Här har i stora drag ungefärligen återgifvits den tankegång, som genomgår Fredrika-Bremer-Förbundets styrelses ofvan nämnda skrivelse, hvilken utmynnar i en hemställan till Lönerogleringskommittén att i samtliga de statsämbeten, hvartill grundlagen öppnar tillträde för kvinnor, föreslå samma aflöningsvillkor och samma pensionsålder för kvinnor som för män.

I hvilken utsträckning kommittén och sedermera regering och riksdag befinnas villiga att beakta de framställda önskemålen, det får framtiden utvisa. Säkert är emellertid, att detta ärendes vidare utvecklingsgång kommer att med spändt intresse följas och det framför allt af de kvinnor, som saken närmast rör, nämligen de akademiskt bildade.

De kvinnliga synpunkterna på frågan torde kunna sammanfattas i orden med lika pensionsålder lika lön.

Axianne Thorstenson.

Fattiga ensammodrar och deras barn.

Mätte den vädjan till människors hjärtan och rättskänsla som uttryckts så varmt och starkt i denna tidning ej vara gjord förgäfvad. Ja, kvinnorna få ej nu släppa taget, de måste försöka göra något.

Hvad skola vi göra? Naturligtvis i första hand hvar och en i sin mån hålla indignationen öfver orättträdigheten vid makt. En del bland oss kan nog också bidra till förhållandenas förbättring.

Den hårdare dom öfver och det fördjupade ansvar hos barnafadern, som alla af de senaste upprörande kvinnohistorierna gripna ropa på, bli antagligen nog en verklighet bara vi få lagen i hithörande fall ändrad. Lagen har i alla fall i mycket den välgörande inverkan att komma folk att tänka sig för, ej uteslutande af rent praktiska skäl, af fruktan att komma ut för en sträng lags bestämmelser, men lyckligtvis också kan en rättfärdig lag skapa fram en fördjupad rättfärdighetskänsla.

Man hoppas därför, att det skall bli bättre, när vår nuvarande lag, enligt hvilken faktiskt en barnafar, som icke bidrager till barnets uppehälle, ej kan hållas efter, såvida ej fattigvård uttagits på den grund att modern "är oförmögen till arbete" (är hon bara klen eller hennes arbetsförmåga nedsatt så har lagen ingen effektiv kraft), blir ändrad i likhet med den norska och den danska. I våra grannländer ha de det så lyckligt ställt att där redan är infördt nutidens ofrivilliga fordran på att barnuppfostringsbidrag af fadern alltid skall kunna fordras antingen modern är frisk eller sjuk, antingen hon begärt fattigvård eller ej. Och man försäkras sig om detta bidrags verkliga utfående, därigenom att det kan ut-

tagas hos arbetsgifvaren af hans lön, genom emigrationsförbud samt genom att den försumlige barnafaderns egendom kan sättas under kvarstad.

När skola vi få våra lagbestämmelser i hithörande afseende ändrade? Att detta blir snart, är det förnämsta af allt, till ensamma mödrars och barns hjälp. Fattigvårdskommittén har detta under utredning, mycket förarbete är nedlagt, när blir förslag till lag färdigt? Och måtte sedan regering och riksdag vara fortfärdiga — detta är en fråga och en fordran, som kvinnor böra framställa.

Undertecknad har hört att lag angående tvångsinternering af alkoholister nu är färdig inom kommittén; man må hoppas att denna då skall kunna tillämpas vid fall af försummad försörjningsplikt. Men det synes verkligen vara en stor brist, eller åtminstone något mycket beklagansvärdt, att ett förslag ej samtidigt kommer fram om de friska och fullt tillräkneliga barnafaderns försörjningskyldighet.

Fattiga ensammodrar och barn äro emellertid ej hjälpta bara med tvång till försörjningsskyldighet, emedan hvad som kan utkrävas af en ekonomiskt dåligt situerad man ej kan bli så stort. Till hälften eller till en hel utackordering kan det ju räcka men om modern skall kunna få ha barnet hos sig, som i de flesta fall ju är det enda naturliga, då behövas äfven andra åtgärder än lagar.

Det fattas billiga bostäder, det fattas ordentligt betaldt arbete, det fattas anordningar i tillräcklig mängd för att arbetande modrar någon del af dagen skola kunna lämna bort barnen, det fattas upplysnings- och förmedlingsbyråer för olyckliga modrar, det fattas hem för modrar och barn, där de få vistas tillsammans medan barnet är spädt. Tänk så mycket arbete för de kvinnor, som äro nog lyckliga att ha någon tid öfver att arbeta för samhällseliga förbättringar! På en del håll är något åtgjort, men ingenstädes på långa vägar tillräckligt, och tänk sedan på hela landet!

Vidare är det visserligen att hoppas i en ej så långt aflägsen framtid att vi få moderskapsförsäkring, så att understöd utgår några veckor före och några veckor efter barnets födelse, men för att vara effektivt måste moderskapsförsäkringen sträcka sig tills barnet kan försörja sig själf. Och innan samhället är så omdanadt att detta är en verklighet, ha vi inte annat att göra för att hjälpa modrarna än genom dessa humanitära vanliga hjälpmetoder, hvilka af somliga föraktas som varande välgörenhet. Men de skola icke utföras som välgörenhet — och då bli de ej heller detta — utan de skola utföras af rättvisa och af pliktänsla och i möjligaste utsträckning af staten eller kommunerna själfva.

Bara i vår hufvudstad huru mycket finnes ej att göra? De stora våningarna börja nu visserligen stå öfver, men framför enkelrummet står ännu kö när det skall hyras ut. Vår fattigvård är human i jämförelse med så mången annan orts fattigvård, och dess tjänstemän försöka — så vidt möjligt är — taga reda på och kräva ut understöd af barnafaderna; en särskild upplysningsbyrå är anordnad af fattigvårdsförbundet. Och dock hur

många oupplysta, förtviflade mödrar finns det ej inom våra bostadskasärner?

Två hem för ogifta mödrar och deras barn finns det, ett är under upprättande; hur otillräckligt är dock icke detta? Möjligheten att lämna bort barnen under dagen, medan arbetet pågår, hvilket ju möjliggör för modern att få behålla barnet hos sig, sedan moder och barn lämnat småbarnshemmet, finnes genom barnkrubborna, men endast en krubba finnes i hvarje församling. Axel Hirsch har så riktigt skrivit i denna tidning om att tillräckligt med inlämningsställen är fullt lika viktigt som småbarnshem. På tal härom kan för öfrigt nämnas, att i Norrköping lär finnas en mönsteranordning i detta hänseende, en krubba, där barn få lämnas in och där mödrar kunna erhålla lämpliga råd och anvisningar.

Den, som i likhet med undertecknad har att göra dels med barn, hvilka skiljas från mödrarna för utackordering, dels med mödrar, hvilka för denna utackorderings skull komma i skuld till fattigvården, känner med visshet att i många, många fall — kanske i de flesta — borde modern och barnet ha fått hålla ihop. Detta kan realiseras, om vi få en ny lag för försumliga barnafäder och möjlighet för mödrarna — såväl för änkor som för öfvergifna gifta eller ogifta mödrar — att billigt kunna ha barnen boende hos sig, äfven om de själfva arbeta borta. För detta borde vi alla ena oss om att arbeta.

Anna Lindhagen.

En ny dufvopost.

Öfver hvarje ny landvinning för kvinnornas sak, som den amerikanska tidningen "Woman's Journal" har glädjen anteckna, synes en vignett afbildande en dufva med en olivkvist i näbben. Vi acceptera dufvan såsom öfverbringare af goda budskap och komma att under ofvanstående rubrik notera segrar som vinnas i den internationella frihetskamp, som vi kalla våra dagars kvinno-rörelse.

Fursten af Baroda (vasallstat nordost om Bombay) hvilken gjort så mycket för de indiska kvinnornas uppfostan, har förordnat att kvinnorna skulle få rösträtt vid de kommunala valen i hans furstendöme. Han har också grundat kollegier och tekniska skolor för flickor, och hans dotter är den första indiska prinsessa, som aflagt mogenhetsexamen vid kollegiet i Bombay.

Första-kammarvalen.

Landstingen hafva nu avslutat sina val till Första kammaren. Det allmänna intresset har framför allt knutit sig till det stora valspektaklet i Gefle. Socialdemokraterna inom tinget, hvilka på grund af sitt antal borde haft en riksdagsman, togo sig nämligen till med att rösta med de moderates partibeteckning och fingo därigenom in två ledamöter. Dessutom medförde knepet,

att Christian Lundeberg, som efter mycket betänkande uppsatts som andre man i stället för statsministern, föll igenom. Detta åstadkom naturligtvis allmän villervalla, en afsägelse till hans förmån, som inte gjorde önskad effekt m. m. Kronobergs läns landsting valde därefter Lundeberg efter förre landshöfding Oelreich, hvars mandat var utgånet. Sedan detta väl skeft, och hr Lundeberg med tacksamhet mottagit detta val, påstås det från Gefle, att den ene socialdemokraten icke skulle vara valbar, hvarför hr Lundeberg till sist skulle bli vald där också. En del tidningar tyckas antaga, att hr L. då skulle afsäga sig den redan antagna kandidaturen i Kronobergs län, i hvilket fall suppleanten ingenjör Adolf Roos skulle gå in. Tyvärr är hr Roos bortrest, så jag har inte varit i tillfälle att interpellera honom om hans ställning till kvinnans rösträtt, men jag hoppas, att han är att räkna till anhängarna; han är ingen utpräglad högerman. Hvem som går in i Gefleborgs län, om hr Lundeberg stannar i Kronobergs, vet man icke. Där är det hela ganska kaotiskt. Men vi få väl vara glada, att det åtminstone inte blef hr Johan Östberg, som gick in på socialdemokraternas kupp, utan förutom hr Olof Jonsen i Hof en gammal f. d. riksdagsman i Andra kammaren Göransson i Åsen. De båda frisinnade, Pettersson i Påboda och Karl Ekman i Eskilstuna, samt socialdemokraten Ernst Blomberg kunna beräknas vara vänner till kvinnans rösträtt, hvarför detta val i alla händelser blir en vinst på tre röster.

Historien är just ingen upplyftande illustration till hvad som kan företagas med vårt proportionella system. Men det måste rättvisligen sägas, att det största felet nog ligger däri, att man i något slags begär efter enhet och konsekvens bestämt att samma metod skall användas vid alla proportionella val. Metoden är utarbetad med tanke på valen till Andra kammaren, då man har att göra med stora valkretsar, där partiställningen icke är känd på förhand. För att möta alla de svårigheter, som då uppenbara sig, har den blifvit så invecklad, under det att mycket enklare metoder skulle föra säkrare till målet vid valen till Första kammaren inom landsting och stadsfullmäktige. Det är framför allt när partiställningen är känd, som man med utsikt att lyckas kan använda den nuvarande metoden till sådana där röfvarkupper. Nu är emellertid lagen om val till landstingen så oerhört vårdslöst hopkommen att hvarken valhemligheten eller ens valkontrollen är betryggad, hvarför man troligen redan vid nästa riksdag måste ta upp frågan om bättre bestämmelser härutinnan. Eftersom man då i alla händelser måste lappa på det stora verket, kunde det verkligen vara skäl att öfverväga, om det inte skulle vara fördelaktigt att gå ifrån den där misslyckade konsekvensen och ta en enkel metod vid val till Första kammaren, som landstingsmän och stadsfullmäktige kunna begripa. Det skulle säkerligen ge bättre resultat, ty den nuvarande ger alltför stort utrymme åt räknemästare med robusta samveten. Skall åter metoden ytterligare utbildas, så att den å ena sidan passar till Andra-kammarval och å den andra kan mota knepen, när man kan räkna ut hvar röst, då blir

Köp Oskummad mjölk direkt

hemsänd i plomberade kärll till 17 öre pr liter.

AKTIEBOLAGET MEJERIET VICTORIA

Riks 770. — Kungl. Hofleverantör — Allm. 69 37.

Tvätt- & Strykinrättningen

EXCELSIOR

35 Birger Jarlsåtan (öfre porten)
Allmänna och Rikstelefon 93 27

Utför all slags tvätt, såväl för familjer som hotell m. m. jämväl gardintvätt Maskiner af modernaste beskaffenhet.

det säkerligen än mer inveckladt, och mycken konst kan göra människorna rasande.

I de öfriga länen med allmänt omval gick det mer efter beräkning. I Skaraborgs län eröfrade de frisinnade två platser, i Stockholms län en, som besattes med kvinnornas pålitlige vän, hr Ernst Beckman, och socialdemokraterna en, som tillföll professor G. Steffen. I Blekinge län blef hr Hildebrand mycket riktigt utesluten, men professor Clason behöfver inte frukta att inte kunna få tillräckligt historiskt understöd i alla fall, när han skall bevisa att kvinnornas rösträtt är samhällsvådlig, emedan samhället hvilar på "mannens kraft" och inte på "papperstraktater och paragrafer", ty den historiskt-filosofiske konservativ-socialistiske professor Kjellén återbördades till riksdagen af kalmariterna. I Blekinge fick vänstern två platser, den ena besattes med borgmästar Söderbergh, också en känd förkämpe för kvinnans rösträtt. Högern behöll här bara en af sina gamla representanter, landshöfding Wachtmeister, den andra platsen fick den gamle bondehöfdinden Persson i Törneryd. Eljes har högern i allmänhet återvalt sina forna representanter, men de ha fått gallra ut en del, då de i regel mistat några platser. Oftast torde det väl vara de äldre och mest omedgörliga, som gått. Statsministern öfverflyttades till Älfsborgs län. I Kopparbergs län har en plats eröfrats af de frisinnade och likaså i Norrbotten, där den kände vänstermannen Jacob Larsson i Lund insatts.

Men allra intressantast för kvinnorna var valet i Värmlands län. Som förut meddelats nedlade hr Wester i Håkanbol sitt mandat, och det var ju då att hoppas, att hr Säve skulle återväljas, men ingalunda! Det visade sig, att hr Westers afsägelse var ren humbug, endast tillfällig för att det skulle bli tre män, som valdes på en gång, hvarvid han själf skulle återväljas, medan han, om han väntat sitt mandat ut till nästa år, skulle ha ersatts af en vänsterman. Detta är, som man ser, en spritt ny metod. Första kammaren upplöses icke öfver hela linjen, så att den proportionella rättvisan kan träda i kraft, men på de ställen, där vänstern är i majoritet, där upplösa högerherrarna sig själfva, och återväljas, när det så lämpar sig, för att hindra att vänstern får åtminstone en liten del af det som borde tillkomma dem. Kan inte ens dylika knep framkalla en ärlig Första-kammarupplösning, så är det kient med den politiska moralen i vårt land. Hr Wester håller naturligtvis lika mycket på rättvisan mot kvinnorna, som han i praktiken håller på den proportionella rättvisan. Han var den ende i hela riksdagen som yrkade rent afslag på regeringens proposition af år 1908 om gift kvinnas rätt till egen debetsedel.

Men äiven om kvinnorna ha att djupt beklaga, att hr Säve, som i rösträttsfrågan så kraftigt stått på deras sida, ej återvalts, i ett afseende ha de dock stor anledning att glädjas öfver Värmlandsvalet. Vänstern insatte näm-

ligen förra statsrådet Biesert och redaktören af Karlstads-tidningen hr Mauritz Hellberg. Ty en trognare vän än hr Hellberg ha kvinnorna aldrig haft. När situationen var som kinkigast för oss, då de frisinnade ännu inte tagit upp den kvinnliga rösträtten på sitt program och socialisterna visserligen formellt hade den där sen gammalt, men "af taktiska skäl" vägrade att ta den med i sina motioner och t. o. m. motarbetade vår agitation, då var Karlstadstidningen vår redlige vän. Den tryckte klipp-lista på vår masspetition, uppmanade kvinnorna att skriva på dem och stödde vår agitation på alla sätt. Det är glädjande att tänka, att han, som var vår kämpe från början, skall vara med och eröfra de sista förskansningarna i Första kammaren. Hr Hellberg hör för öfrigt till de gamla verdandisterna, de där åttiotalisterna, som voro så "materialistiska och tråkiga", eftersom de handlade efter sina idéer — äfven när det medförde förföljelse och stäckade framtidsutsikter — i stället för att skriva poetiska utgjutelser om dem. Men därför kunna kvinnorna också lita på honom. Han sviker aldrig.

Oafsedt förlusten af hr Säve ha landstingsvalen i det hela medfört stora vinster för kvinnorna. Vi ha fått varma försvarare i Första kammaren och blifvit af med några bittra motståndare. Vi närma oss målet.

Gulli Petrini.

De tysta suckarnas dag är icke förbi; skall icke gå förbi utan med världens sista dag. Men frågar du hvar de dragas mest tunga, så torde svaret bli: i de mest afskilda, mest inom sig slutna hemmen.

Heliga, kära, älskade enslighet! skall jag anklaga dig? Nej! ty jag tror att det är långt flera som du befriar än som du faller; och mer välgörande än ditt sällskap var mig ännu ej någon väns på jorden. Men ett synes mig visst. Och det är, att ingen mänska bör våga att lefva i djup ensamhet med en annan mänska, såvida några djupa skiljaktigheter dem emellan ligga i grunden af deras väsen eller tänkesätt.

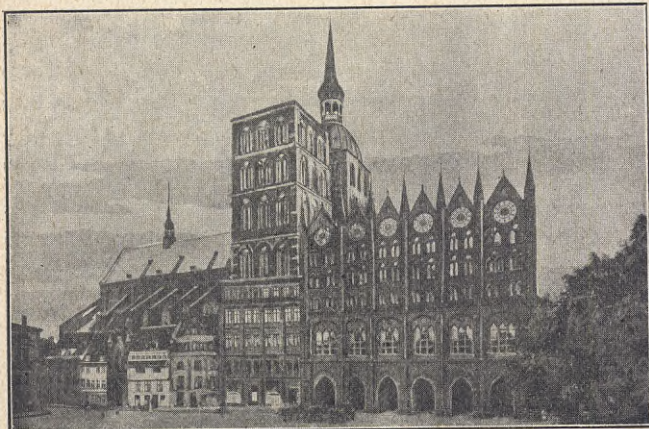
Fredrika Bremer ("Syskolif").

Rättelse. Till artikeln "Stockholms Koloniträdgårdar" i föregående veckas nummer fanns bifogad fotografi öfver en koloniträdgård belönad med hederspris vid Trädgårdsutställningen 1909. Uppgiften att priset skulle utgjort 300 kr. är emellertid ett misstag, siffran 300 gällde trädgårdens areal, 300 kvm.; en otydlig blyertsanteckning hade vållat misstaget. Det utdelade priset bestod af en silfverpokal.

Germansk vallfärd.

Text till bilder.

I.

Gamla torget i Stralsund.

Torget.

Äntligen hemma! Visserligen sjönk redan i morse den officiella svenska kusten under synranden, men efter några timmars färjegang tog den vid igen, ej nog skickligt maskerad för att lura mig.

I urtid vaknade en romantisk längtan hos Sveriges sydligaste landsända. Den slet sig och seglade ut i blåa vågen, och omsider lade den sig till ro framför sin trånads strand. Ett ansenligt jordstykke måste det vara, ty det räcker genom en hel tysk middagsmeny. Det solgula flacklandet i Speisewagensfönstrets ram hade redan vid kräftsoppan ingifvit mig myten om utvandringen, och samtidigt med dessertosten inställde sig slutgiltig visshet om förloppet. Skulle Rügen vara Skånes förlupna själ? Spökerier i middagsluset. Vidare, vidare, ut ur detta gengångartillhåll, hän öfver glittrande Strelasund. . .

På detta torg är jag äntligen hemma. Svultna svenska hjärta, var det inte detta torg du byggde i dina drömmar? Hvar tog du modellen? Nöden, konsternas hårda moder, har fostrat dig till en väldig arkitekt.

Allt är här ett verk af nyck och öfverdåd, alstradt i blindo af ett oskuldsfullt skönhetssinne. Århundraden arbetade på det utan plan, och till sist kom ett sekel som stannade i häpen förtjusning och utbrast: Det är fullkomnad, här återstår ingenting att göra.

Där stiger rådhusfasaden i höjden som ett djärft fantastiskt skämt. Skumma hvalfgångar och halfdunkla ljusgårdar, magistratsgemak och poliskontor lämnar den efter sig och stiger på egen hand, bara för roskull, bara i njutning af sin egen spänstiga skönhet och onyttiga elegans. Genom bågönstren och oxögonen i denna jätteskärm lyser himlen festligt mot det varmröda teglet. Ett vanvettigt men lyckadt infall. Man måste le och applådera.

På Nicolai kyrkan invid har ett oväder sopat bort hufven från ena tornet. Ingen skada skedd, allting klär. De påflugna små borgarhusen, som med spetsiga takåsar klätt-

ra uppåt sträibågarna, fullända aningslöst det mäktiga templets måleriska effekt. Själva okynnet tjänar skönheten här.

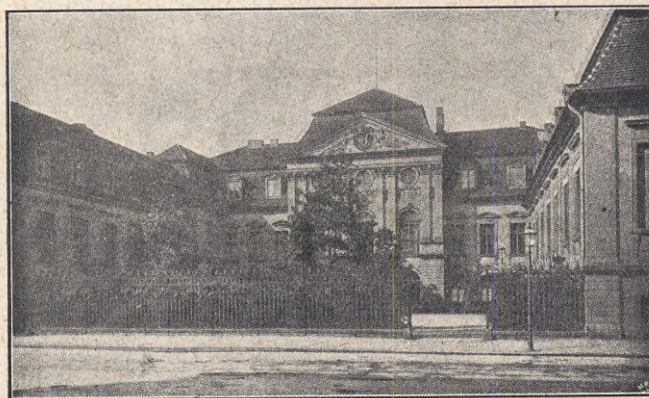
Denna muntra och sällsamma komplex betraktar jag från Gyllene Lejonets trappa midtemot. Hotellet är rekommenderadt af bekanta. Atterbom stod på samma plats år 1817, villrådigt förbluffad af rådhusgycklet, och tre år senare satt professor Zelter här och författade omständliga dagboksbref till vännen Goethe. De sågo ungefär detsamma som jag, bara inte statyn, som är detta sekels enda men outhärliga bidrag till ensemblen, the finishing touch, ty hvad är ett torg utan monument annat än en obebyggd tomt?

Statyn framställer en borgmästare, ädelt grym och manhaftig, i trettiåriga krigets pösiga kostym. Där står han och trotsar Wallenstein och vänder sin karska rygg åt en hvitmenad idyll med gröna luckor, framför hvilken en tennsoldat i hvita byxor postar vid sin randiga skylkerkur. Huset är inte så oskyldigt som det ser ut. Där bor öfversten. Portiern på Gyllene Lejonet förkunnar detta på ett sätt som om han gjorde honnör i andanom.

Plötsligt kommer en liten trupp alldeles likadana tennsoldater stampande om hörnet och anordnar en egendomlig dans med kamraten vid skyllerkuren, under krigsrop och vapenrassel. Vaktaflösning. Truppen stampar vidare rakt öfver det gassiga torget och lyfter de hvita benen till jämnhöjd med axelklaffarna. Preussisk paradmarsch.

Portiern på Gyllene Lejonet skrattar inte.

* * *

Rikskanslerspalatset i Berlin.

Den sofvande gatan.

Wilhelmstrasse ligger öde i hela sin ljusa bredd. Tomma trottoarer, nerfällda persiener. Några steg åt norr surrar glada lifvet längs boulevardkaféerna Unter den Linden, och några steg åt söder pågår hetsig slutrealisation i Leipzigerstrasses två hundra konfektionsaffärer. Här syns inte ens ett mjölmagasin.

Man kunde åtminstone vänta sig att möta viktiga herrar med portföljer och den subalterne statsmannens allvars tunga min. Men departementen slumra, politiken har ferier. I prins- och ministerpalatserna tycks ingen hemma. Innanför ett gallerstängsel dansa tre bronsnymfer i ring kring en springbrunns stenskål. Det är allt hvad som rör sig.

I detta ljusa herrgårdsslott med det kokett svängda rococotaket och den frodigt grönskande planen mellan flyglarna har alltså Bismarck regerat. Det ligger där så harmlöst leende, som hade det aldrig vetat af en blod- och järnålder. Det lefver på minnen från ett annat tidevarf, då det ännu hette Radziwillska palatset och då kungliga personer, komedianter och musikanter samlades här till ändlösa repetitioner af tondramat Faust, komponerad af värden, furst Anton. Texten var gjord af Goethe, och rörande kinkiga punkter i regien skref man och utbad sig hans excellens' benägna anvisningar. Att iscensätta Tyska Riket påtänktes icke i Radziwillska palatset.

Jag står i den öppna gallerporten och drömstirrar, och hundra år äro mig en sekund. Då — en trumpet-skräll, och med nöd hinner jag rygga åt sidan, innan automobilen susar framåt sandgången. En mycket allvarsam herre hoppar brådslande ur framför palatsets hufvudtrappa.

Det fattas bara, att man skulle bli öfverkörd af Bethmann-Hollweg, då man klarat sig för järnkanslern.

* * *

Wittumspalais i Weimar.

De gamla i Weimar.

Förkrossad af fursteprakt blir inte den som mellan inkörspelarnas mossstupna urnor skrider in genom porten till hertiginnan Anna Amalias änkesäte. De gamla förnämheterna i Weimar bo påfallande enkelt. Det förhåller sig väl med dem som med professorerna i Jena, om hvilka en åldrig dam i ett åldrigt hus nära Herders kyrka nyss berättade mig, hur rörande smått de hade haft det i den gyllne tiden, och så tillade hon med ett utesägligt fint och innehållsrikt löje: "Sie waren aber alle geistreich. Jetzt ist das anders geworden" . . . Sådana äro de gamla i Weimar.

I Anna Amalias gemak råder en så att säga spirituellt hemtrefnad. Där hemfaller man icke åt andakt och

svärmerier, värdinnans lynne går i en muntrare stil. Hon följer själf med från rum till rum och förevisar sina otaliga souvenirer och kuriosas, sina konstsaker och porsliner, sina handarbeten och silhuetter, ugnsskärmar och solfjädrar och broderade sidenskor, allt under det hon skickligt munhugges med sin puckelryggiga hoffröken, som inte har bättre disciplin än att hon behåller sista ordet.

Vi beträda den klassiska taffelrundens sal. Hertiginnan lägger handen på en af stolskarmarna, som i pedantisk ordning omringa det stora bordet, och upplyser:

— Här satt Goethe under våra högläsningstimmar och ritade sina nätta landskap. — (Hennes stämma har antagit en högtidlig skiftning, ty de gamla i Weimar bli alltid högtidliga när det stora namnet uttalas.) — Er hat viel gezeichnet.

— Aber nie a u sgezeichnet — infaller näbbiga Göchhausen.

— Halt's Maul, Thusnelda. — Hertiginnan fräser i briljantaste humör.

En mild gumröst ropar bedjande och förskräckt:

— Håll er på mattan, bitte!

Jag märker, att jag i hänförelsen har vikit af från den linnelöpare, som betecknar min föreskrifna väg, och vänder mig med ödmjuk ursäkt till den lilla trinda oldfrun med spetsmössa och vinteräppelfysionomi, som vaksam trippar efter mig. Hon ser så menlös och slug och erfaren ut, hon kan mycket väl vara född på 1700-talet och sannolikt har hon varit med om allt som stått på i detta lustiga änkeslott.

Hvar i världen finns det sådana sagolika gamla som i Weimar!

* * *

Torget i Jena.

Jenastudier.

Från rådhusornet blåsa stadsmusikanterna eldande mäsingstoner öfver torgdagsmyllret. Kommersen är frisk, men ingenting går undan som de Bratwürstchen, hvilka halstras i ett bolmande stånd bredvid Bismarcksbrunnen. Läckert serveras flärdlöst och i en taskspelarmässig fart: ett franskt bröd klyfves till tre fjärdedelar, korven slungas in i öppningen och köparen aflägsnar sig gapande om hela matsäcken, efter hvilken han således i strängaste bemärkelse måste rätta mun.

Hela torget är en packad och böljande trängsel, och jag vet inte, om jag ser rätt, men nog förefaller det mig, att Johann Friedrich der Grossmütige begynner vackla på sockeln. Mot marknadsfolkets anlopp kunde väl en bronsgubbe hålla stånd, men studentkåren är ute.

Alla näringsställen kring torget ha flyttat ut i det fria, och all plats, som lämnats fri af stånden, upptages af runda och aflånga bord med rödhvita dukar. Snart skönjer man inga bord längre, bara brokiga mössor, plåsterlappar och pannbindlar, sejdlar och remmare lutade mot fjuniga läppar. Sannolikt är det andra Frühschoppen som intages. Den första har konsumerats på respektive kårkneiper.

Två ynglingar sitta tysta och snälla vid sin Hochheimer, upptagna af att beundra en pudel på stolen mellan dem, tydliggen sällskapets kvickhufvud. En väderbiten godsägare i grön jägarkostym vid nästa bord griper ett länge eftertraktadt tillfälle, rycker närmare och yttrar sig om pudeln. Det upptages nådigt. Om två minuter bjuder godsägaren på cigarrer, efter ytterligare tre sitter han vid ynglingarnas bord och en kvart senare frågar han hvad herrarna önska dricka. Detta är hans lefnads kulmen. Han får offentligt umgås med ett par Musensöhne, individer oantastliga som kejsaren och höjda öfver samhällets lagar och sedvänjor.

Utanför rådhusets vinstuga har en lång taffel ställts ihop. Där hålla de galanta unga männen till, de flirtvana och i allmänhet sådana som umgås i familj. Mellan de gråa, hvita och röda leksaksmössorna svaja damhattarnas plymer och rabatter. Medelålders gladlynta fruar, måhända formligt engagerade som förkläden, omväxla med yra backfischer. I denna krets berusar man sig med lemonsquash och iskaffe. Plötsligt uppstämnes en klämmig sång, välment, ej uppsaliensiskt.

Tre flickor i svenska studentmössor fåga sedesamt förbi med stora knippor grönt, ämnade att pryda deras kamrar. De ha nämligen till det främmande universitetet medfört sitt fosterlands vanor och sitta stundom inne och studera.

Onödigt flitande! I Jena tala gatstenarna filosofi och från husens murar strålar historien i minnestaflornas gyllne bokstäfver.

Huck Leber.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar våra ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

F. K. P. R. och Första kammarvalen.

Nedanstående skrifvelse har af Älfsborgsförbundet för kvinnans politiska rösträtt inlämnats till Älfsborgs läns landsting. Landstingets ordförande beklagade emellertid att han var förhindrad att föredraga andra angelägenheter än de som direkt röra länet. Älfsborgsförbundet å sin sida hade, förklarligt nog, ansett att eftersom riksdagsmannavalet rörde länet, var det, som därtill hörde, angelägenheter som äfven rörde länet.

Då motionen om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor den 24 april 1909 förelåg till afgörande i riksdagen, bifölls denna motion enhälligt af Andra kammaren, men afslogs lika enhälligt af Första kammaren. De rösträttskräfvande kvinnorna ha allt sedan dess koncentrerat sitt arbete på att få Första kammaren så till vida ombildad, att en ny motion om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor kunde för sig vinna kammarens majoritet. För uppnående af detta mål ha de svenska kvinnorna i alla delar af vårt land lifligt deltagit i årets landstingsval och alltså begagnat den väg, som genom de nya kommunalförordningarna öppnats för dem att göra sitt inflytande gällande i fråga om Första kammarens sammansättning.

Vi kvinnor i Älfsborgs län vända oss därför till Eder, Herrar Landstingsmän, med en vördsam anhållan att Ni vid dagens val af riksdagsman i Första kammaren ville särskildt beakta kvinnornas kraf på politisk medborgarrätt och så bidraga till en snar lösning af denna kvinnornas viktigaste fråga.

Vänersborg den 20 september 1910.

För Älfsborgsförbundet för kvinnans politiska rösträtt.

Signe Wolter

ordförande
Trollhättan.

Ingrid Bergius

sekreterare
Vänersborg.

Ida Larsson

kassaförvaltare
Öxnered.

Från allmänheten.

Vår kyrka och kvinnorna.

Det påstås ju, att vår protestantiska kyrka skulle mera hvila på apostelen Pauli lära än på Kristi. Detta skulle då förklara hvarför prästerna i allmänhet så strängt hålla på kvinnornas underordnade ställning. Men var då Paulus så exklusiv i detta fall? Man skulle nästan kunna tro det, när man ser på epistlarne i psalmboken och när man söndag efter söndag får höra episteln börja med orden "k ä r e b r ö d e r". Det slog mig riktigt för hufvudet härom söndagen, då jag gjorde denna iakttagelse. Det tycktes ju som om aposteln helt förbisåge kvinnorna, då han på detta sätt ständigt vände sig till männen. Hvarför, tänkte jag, vill han endast vända sig till männen, äro icke vi kvinnor kristna såväl som de! Jag gick hem och slog upp mitt nya testamente och jämförde texterna med psalmbokens, och jag fann att orden k ä r e b r ö d e r endast förekom i psalmboken icke i motsvarande text i nya testamentet, åtminstone icke i många fall. Och när jag sedan läste och undersökte början på Pauli bref, så

fann jag, att de i utomordentligt högstämda ordalag äro ställda till församlingarna. Visserligen förekommer stundom uttrycket *käre bröder*, men då man läser brefven i sin helhet får man visst icke det intrycket att aposteln endast eller synnerligast vänder sig till männen. Han säger ju uttryckligen: "här är icke man eller kvinna, här är icke tjänare eller fri, utan alla ären i en i Kristu Jesu". I Pauli bref till Efeserna nämnes icke en gång de kära bröderna, och ändå finnes detta tilltalsord inflickadt i episteln på sjuttonde söndagen efter Trefaldighet. Hvarför har då kyrkan ändrat texten? Det kan väl icke vara nödvändigt, att börja episteln med tilltalsord, då evangelierna icke börja sålunda. Mig tyckes att vår kyrka har en viss benägenhet att hålla med de mäktiga och ringakta de svaga, endast inskräpande hos dem — att de skola vara underdåniga. Kristus däremot är sträng mot de rika och mäktiga men tar i sitt hägn de svaga.

Detta, att kyrkan hållit sig till de mäktiga och ringaktat de svaga, har också visat sig på annat sätt. Ha icke prästerna varit själfskrifna ordförande i fattigvården, och likväl ha de icke hindrat det ofoget, att "fattighjonen" såldes på auktion till den minstbjudande. Borde de icke talat och predikat emot sådana missgärningar och gjort allt för att visa sina församlingar huru okristligt de behandla sina fattiga.

Huru annorlunda var då den första kristna kyrkan! Hon omhuldade sina fattiga och kallade dem sina juveler. — Och nu kvinnorna! Hvarför ha prästerna (eller dessa och männen tillsammans) ända tills på senare tider hindrat kvinnorna att deltaga i den allmänna fattigvården? I den första kyrkan hade ju kvinnorna verkliga ämbeten såsom diakonissor. Att kvinnorna varit så undanskjutna och tillbakasatta har nog också bidragit till att kyrkan icke varit som en moder för sina svaga, lidande barn, ty hvilken moder kan väl se sina barn säljas på auktion, utan att uppbjuda alla sina krafter för att försvara dem.

Underligt nog är det också, att prästerna låtit en så utmärkt institution som diakonissämbetet förfalla (jag tänker nu icke på yrkesdiakonissor, som uppfostras efter vissa klosterregler, ehuru dessa nog kunna vara bra), det hade säkert funnits och finnes ännu goda och dugande kvinnor, som vill åtaga sig sådan tjänst i sina egna församlingar. Tänk om prästen i hvar församling varit understödd af förståndiga kvinnor, som kände mänskorna och hade hjärta för deras nöd. Då hade nog de fattiga sluppit att gå omkring och tigga eller ännu värre, såsom nu brukas, inspärras såsom fångar under bevakning i dystra fattiggårdar och arbetsinrättningar.

Det är ju så bekvämt för en mindre kristligt sinnad församling att fösa in alla behöfvande huller om buller i en arbetsinrättning och så slippa se nöden och eländet. Så är ju allt bra, tycker man, bara man betalar fattigskatten. Men de fattiga ha lika stor förskräckelse för att komma in på inrättningen, som den fria människan har för att bli straffånge.

Ja, kyrkan har nog ganska mycken skuld till att de lägre klasserna vända sig bort från kristendomen, och det är ju en stor skada — men vi kristna kvinnor vilja ändå hålla fast vid kyrkan och tro på hennes pånyttförelse eller reformation.

Ja, måtte kyrkan bli rätt verksam i kärleken och inte bara predika dogmatik.

Mia Göransson.

Notiser.

Den kvinnliga öfverlärarefrågan. Vid folkskoleöfverstyrelsens senaste sammanträde hemställde undervisningsnämnden att öfverstyrelsen skulle hos Stockholms stadsfullmäktige föreslå sådan ändring i nu gällande bestämmelser rörande aflöning af öfverlärare att äfven kvinnor kunde anställas såsom öfverlärare vid Stockholms folkskolor. Lektor J. F. Nyström uttalade emellertid som sin åsikt, att par. 5 i folkskolestadgan för Stockholm utgjorde hinder för att utse kvinna till öfverlärare. D:r Fridtjuv Berg däremot häfdade den uppfattningen, att af bestämmelsen i stadgan om att hvad som där finns föreskrifvet i afseende å lärare skulle äga tillämpning äfven å lärarinnor tydligen framginge att jämväl kvinna kunde utses till öfverlärare.

Öfverstyrelsen beslöt bordlägga ärendet och hänskjuta denna tolkningsfråga till öfverstyrelsens närvarande juridiskt bildade ledamöter för yttrande.

Svenska Hems septemberpublikation, "Meddelanden ämte prislista nr 3", har nu utkommit och innehåller förutom års- och revisionsberättelse en rikt illustrerad beskrifning öfver den nya lokalen vid Mästersamuelsgatan i Stockholm, en intressant artikel "Hvad menas med kooperation?" af Svenska Hems upplysningsnämnd, diverse matrecept m. m. Vi reservera till vår redogörelse för det snart stundande årsmötet de siffror och uppgifter om föreningens verksamhet, som framkommit i årsberättelsen.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Lund med omnejd hade den 23 dennes ett af omkring 100 personer besökt möte å "Wieselgrens minne" i Lund. Därvid valdes till revisor, att granska räkenskaperna i lotteriet till förmån för Arbetsklassens Barnhems i Lund Yrkeskola för hushållsgöromål, fröken Gerda Wendt och till revisorssuppleant fröken Magna von Gegerfelt. (En revisor väljes af styrelsen för Arbetsklassens Barnhem.)

Fru Johanne Ottosen från Skodsborg höll därefter ett intressant föredrag öfver ämnet "Hjemmenes Vaner bestemmer Samfundets Niveau."

Efter föredragets slut vidtog samkväm, hvarvid vegetarisk supé serverades.

Örebro F. K. P. R. höll den 19 sept. sitt första ordinarie möte för hösten å K. F. U. K:s lokal i Örebro.

Därvid beslöt föreningen bl. a. föreslå till uppsättande 4 kvinnliga kandidater till det stundande stadsfullmäktigevallet och anhålla hos Kommunala och Frisinnade föreningarna att de å sina resp. vallistor måtte upptaga det eller de namn, som hvarje förening funne lämpliga.

Vidare beslöt föreningen att inbjuda i staden varande kvinnoorganisationer till ett större kvinnomöte i november, därvid följande fråga skulle diskuteras: "Hvad hoppas vi af våra kvinnliga representanter i stadsfullmäktige?"

Den 6 nov. anordnar Kvinnliga rösträttsföreningen en större fosterländsk fest i kyrkan med kyrkoherde Hallberg från Stockholm såsom talare.

Annonsera i Dagny!

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Sex präktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Gagner. 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn och ungdom. Bearbetning efter Kapten Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor, 39 illustr. af Nils Larsson. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfta priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr nm.)

Lärlarinna,

undervisningsvan, musikalisk, enkel och barnkär, söker plats i godt hem på landet. Goda betyg. Vid. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B. Sthlm.

LÄRLARINNA, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats. Goda betyg. Svar "Barnavän", Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

Ung flicka,

som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats som lärarinna för mindre barn. Är äfven villig att deltaga i inomhus förekommande göromål. Sv. till "Maja", Tjörnarps p. r.

Ung, anspråkslös, bättre flicka,

som aflagt realskoleexamen med vackra betyg och någon tid tjänstgjort på bankkontor, önskar plats i fam. att hjälpa till med skrifögöromål och läxläsning. Är äfven van vid hushållsgöromål och villig att biträda husmoder vid hemmets skötande. Goda rek. Svar till "God handstil", Norrtälge p. r. R. tel. 207. Allm. tel. 8.

Ung, kvinnlig sjukgymnast

önskar plats i höst, antingen i privat hem, hvarvid delvis såsom sällskap och hjälp i familjen, eller på läkarens klinik såsom assistent. Ref. lämnas. Svar till "K. G. J." Gnesta p. r.

Ung flicka

med två års vana i sjukvård vid större lasarett önskar plats i familj att sköta sjuka. Goda rek. finnas. Svar till "Stark och villig", Regnsjö.

Vårdarinneplats

åt sjuklig äldre Dam eller Herre önskar bild., allv. flicka med godt sätt nu till hösten. Exam. i sjukvård och huslig. Små pret. Svar till "Sällskap och vård", Kalmar, p. r.

PRIVAT plats önskas hos lindrigt sjuk dam eller herre. Svar till "Syster", under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Sprid Dagny!

Arbete

sökes af allvarlig dam men ej för räkning eller bokföring. God allmänbildning, språkkunskaper, intresserad, vänligt sätt. Benägna svar till "Humanitet 298", und. adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

TEKNISKT biträde, kunnigt, önskar plats på apotek i stad eller på landet, med första. Svar emotses tacksamt under adress "Tekniskt biträde", Borås p. r.

Plats å bank

eller försäkringsbolag sökes af ung dam med flerårig vana vid bankgöromål. Innehar f. n. bankplats i landsortsstad, men önskar ombyte. Svar, märkt "Bank", under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Fotografer!

Retuschös, med mångårig praktik, önskar plats i Stockholm. Svar till S. Ehrenberg, Järnvägsgatan 22, Örebro.

Husföreståndarinne- eller husmodersplats

önskas nu eller 24 okt. af äldre, duglig och arbetsam flicka af god familj, van att med ordning och omtanke sköta såväl större som mindre hem. — Betyg och rekomm. från större plats samt refer. lämnas. Svar märkt "Jämt lynne 50" under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Husföreståndarinna.

Medelålders, bildad, anspråkslös flicka som i många år förestått tjänsteman-änklings hem och med de bästa rekommendationer söker nu genast eller till hösten dylik plats. Svar emotses tacksamt till "G", Kvidinge poste restante.

Bättre flicka

önskar plats att förestå hemmet för ungherre, tjänsteman eller dyl. Sökanden äger förmåga att göra ett hem trelligt och innehar goda betyg från föregående, liknande platser. Svar till "Gladt humör", Telegrambyrån, Örebro.

23-årig flicka

med flera års vana i sjukvård, såväl privat som å hospital, önskar privat plats nu genast eller till 1 nov. Svar till "Sjukvård", Allm. Tidningskontoret, Uppsala.

Bildad,

musikalisk, yngre dam, barnkär samt kunnig i ett hems skötande, söker plats att förestå hushåll. Betyg och foto sändas på begäran. Svar till "25 år, 1910", und. adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bokföreläsning

med bästa rekommendationer och van vid bokslut samt kassagöromål önskar plats nu genast eller framdeles. Svar till "Plikttrogen A.", Dag. Nyh. Hufvudkont., Stockholm.

Husföreståndarinna,

arbetsam och pliktrogen, barnkär, samt med förmåga gtt sprida hemtrefnad, önskar plats i hem, där husmoder saknas. Tager även anställning utomlands. Vidare upplysningar å Fredrika-Bremer-Förbundet, Stockholm.

Förlofvad flicka

af god familj, bildad och musikalisk med godt ordningssinne, något kunnig i matlagning. önskar komma på större landegendom eller i familj (helst i Västergötland) att vara husmoderns hjälpredda och sällskap. Lön önskvärd. Svar godhetsfullt till "Familjemedlem" Kiosken, Viktoriag., Göteborg.

Ung flicka,

som genomgått folkhögskola, önskar plats på landet i god familj (landtbruk eller prästgård) för att lära sig att sköta ett hem. Man hänvände sig till fru Malin Holmström Ingers, Hvilan, Åkarp.

En 19-årig gladlynt flicka

från bildadt hem i Finland önskar plats 1 november i familj helst i Stockholm som vårdarinna af mindre barn. Något kunnig i hushåll och handarbete. Svar torde benäget adresseras till Fru E. Lagervall, Ekensberg, Södertälge.

Enkel, anspråkslös flicka,

van vid alla i bättre hem förekommande arbeten, kunnig i linnesömnad och som på egen hand skött hushåll — söker plats. Svar under adr. "Villig", Frösthult.

Hushållskunnig

bildad flicka, kunnig i enklare sömnad, något musik. söker plats i godt och gladt hem. Svar till "Karin Nov. 1910", Kiosken, Järntorget, Göteborg.

Ung, bättre norrländska, något van i husliga göromål, önskar mot fritt vivre plats i familj att vara behjälplig i förekommande göromål. Svar till "A. H.", Sundsvall, p. r.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Värdinneplats

önskas hos god, bildad, medelålders eller äldre man, uti godt hem och aktad samhällsställning. Den sökande är något musikalisk, äger förmåga att med ordning, sparsamhet och verkligt intresse sköta ett hem samt med godt och jämnt humör göra glädjen och trefnaden bofast. Svar märkt "Hemkär 1910", Svenska Dagbladets exp., Stockholm, f. v. b.

Landtbrukardotter,

(27 år), önskar plats som husföreståndarinna eller i familj, helst på landet, kunnig i ett hems skötande. Svar till "Anna", Nyköping p. r.

LEDIGA PLATSER.**Läraryrketjänst vid landstingsseminarium.**

En läraryrketjänst vid Västernorrlands läns landstingsseminarium i Härnösand sökes hos seminariets styrelse före den 15 instundande oktober. Ansökningar till tjänsten, som tillsättes med ömsesidigt rätt till fyra månaders uppsägning, bör åtföljas af läkarebetyg äfvensom af de handlingar, som för ansökning till ordinarie folkskolläraryrketjänst. Löneförmånerna äro, förutom fri bostad af ett rum jämte vedbrand, trettonhundra (1,300) kronor med tre ålderstillägg, hvar och ett å etthundrafemtio (150) kronor, att utgå det första efter fem, det andra efter tio och det tredje efter femton års oförvitlig tjänstgöring. Tjänsten tillträdades den 1 januari 1911.

Härnösand i juli 1910.

Ernst Lönegren.

G. W. Bucht.

Vid Lysekils samskola

inrättas en ny läraryrketjänst med undervisningsskyldighet i elementarafdelningen hufvudsakligen i modersmålet, tyska och engelska. Platsen skall tillträdas helst nästkommande 1 november, men eljest vid vårterminens början. Behörighet till platsen ge sådana prof, som erfordras för behörighet till ordinarie ämnesläraryrketjänst vid allmänt läroverk. Lön: 1,400 kr. Ansökningar, ställda till samskolans styrelse, böra vara inlämnade före den 15 oktober.

STYRELSEN.

Guvernans

erhåller plats i familj att läsa läxor med två gossar som gå i läroverk 4:de och 2:dra klasserna samt kunna undervisa i pianospelning. Svar märkt "Plats i godt hem" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Plats

som biträdande skolköksläraryrketjänst för innevarande termin, med undervisning 3 å 4 gånger i veckan, 4 timmar hvarje gång, finnes vid Malmö folkskolors aftonkurser. Ansökningar insändes snarast till *Folk-skoleinspektören, Malmö.*

Läraryrketjänsten

vid fasta småskolan i Lo skolrote i Styrnäs församling, Västernorrlands län, sökes hos skolrådet före den 15 oktober d. å. Skolhuset som äfven inrymmer folkskola, är i godt stånd, vackert beläget vid Ångermanälven, nära båtbygga och järnvägsstation, 4 km. från kyrkan. Lön enligt lag. Slöjd. Tjänsten tillträdades den 1 januari 1911. 4 månaders uppsägningstid. Ansökningar insändas till under-tecknad under adress Prästmon.

K. A. Fellström.

Skolrådets ordförande.

En frisk o. stark, enkel, anspråkslös o. hurtig flicka,

van vid sömnad, önskas att vara modern behjälplig med skötseln af fyra barn, 10—3 år, samt en del städning. Tyvåne jungfrur finnas. Svar till "Familjemedlem" Åstorp p. r.

Som Barnfröken

sökes en enkel, bättre, barnkär flicka, ej under 20 år, med ordningssinne, jämnt lynne samt något kunnig i sömnad. Platsen tillträdades den 1 november. Svar med fotografi o. rekommendationer till "Familjemedlem", Eksjö p. r.

Hushållerska,

med godt sätt, att ensam förestå ett mindre hem hos änkan sökes till den 1 nov. Ordningssinne och ordentlighet erfordras. Svar med uppgift å ålder, lönepretentioner, bet. o. ref. samt fotografi emotses till "Hem 1910", Annonskontoret Svea, Norrköping, f. v. b.

Ung flicka med godt lynne,

helst musikalisk, kunnig i alla hemmets sysslor, får plats som husmoders hjälp i oktober. Svar med referenser, löneanspråk och fotografi till "Hem i Bergslagen", Kopparberg.

Kassörska i manufakturaffär.

Duglig, ordentlig dam, van att sköta kassa samt kunnig i enklare bokföring och i besittning af tydlig vacker stil, erhåller snarast plats. Referenser, betyg och fotografi samt egenhändigt skriven ansökan till Firman Ågren & Karell, Upsala.

Hushållerska,

ålder 30—45 år, frisk och fullt arbetsför, ordentlig, kunnig i enklare och finare matlagning, sömnad samt öfriga inom hemmet förekommande göromål, erhåller plats i tjänstemannafamilj i Sundsvall. Ansökan, märkt "Hushållerska, Sundsvall", åtföljd af betyg och rekommendationer torde insändas under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Fotografer!

En skicklig, negativ Retuschös enhåller förmånlig plats nu genast i större landsortsstad i mellersta Sverige. Sökande bör insända arbetsprof, betygsafskrifter jämte lönepretentioner till Fotografiska Varumagasinet, Drottninggatan 106, Stockholm.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom **Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,** 54 Drottninggatan.

Obs! De billiga priserna.

Till 42 öre mtr säljes ett parti extra prima Congressgardiner i olika färger 100 cm. br. Vanliga allmogegardiner fr. 30 öre mtr. Filt och Schaggdular. Tråd 95 öre duss. Foderdormestik 18 öre mtr. Ett parti bättre gardiner i vackra mönster. Bomullstygger fr. 29 öre metr. Bordvaxduk, Filtar, Gardinstufvar, Helylle-Cheviot, god kvalitet i olika färger säljes särdeles billigt.

Slumplagret

MÅSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4¹ | 0
2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Största fabrik i Skandinavien för Damhårarbeten.

Färdiga arbeten i tusental, prima svenska hår i äkta naturfärger.

Herr o. Fru E. Malmberg.
58 Klarabergsgatan 58.

ROSABRIN

är ett absolut säkert medel mot röd näsa.
Bruksanvisning, medf. Pris 1: 50. Endast hos
fru HOLMIN. Lästmakaregatan 8, i p.
STOCKHOLM.

Sprid Dagny!

DALA-NATIONAL-MAGASINET

25 BIRGER-JARLSGATAN 25

INGÅNG FRÅN BRUNNSGATAN. Innehafvare: Fru Anna Lönnberg från Rättvik.
Alla slags Nationaldräkter och Konstväfnader, passande till väggbonader m. m.
Konstsmiden, Smycken, Trä- och Näfverarbeten, allt fullkomligt äkta. Lek-
sandslufvor, vacker, praktisk hufvudbonad för damer.

Prisbelönt på Norrköpings utställning. — Kappor och Promenaddräkter förfärdigas efter beställning, välgjordt arbete, billiga priser.

ALLM. TEL. 168 30. GÖR ETT BESÖK!

Wiréns CHINA POMADA, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.)
21 Lilla Vattugatan 21 . . . Stockholm.

Passa på tillfället

att köpa vackra, trefliga blusar till billiga priser!

Svart satinblus n:o 1035 af fin glansig satin. Sydd med veck och knappar. Mycket praktisk och omtyckt. Pris 2.60.

Perkalblusar af prima randig perkal i vackra färger och moderna smakfulla modeller:

N:o 616, pris 1.65. N:o 617, pris 2.— N:o 550, pris 2.66.

Blus n:o 549 af extra prima bomullstyg med invädda glansiga ränder. En särdeles fin och praktisk blus. Pris 2.75. Till landsorten mot postförskott eller efterkraf.

Vängåfvan

Vasagatan 15—17. Stockholm.

Edvin Bergs Förgylleriäffär

— Etablerad 1891 —

rekommenderas vördsamt.

OBS.! Gamla möbler renoveras och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).

Hvard.: 1/2 12—2 och 1/2 6—1/2 7 e. m.

Andra tider enl. öfverenskommelse.

Tandläkare

GERDA ISBERG

Götgatan 3. A. T. 306 11 (304 40).
Mottag. 10—3. Andra tider efter öfverenskommelse.

Annonsera i Dagny!

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR,

Sibyllieg, 36. Hörnet af Karlavägen.
R. T. 35 30. A. T. 210 04.

Alla Damer

måste köpa och prova den nyuppfunna Broderiapparaten hvarmed man själf tillverkar finfina väggbonader, bord- och golfmattor m. m. Pris pr st. 5 kr., pr 3 st. 12 kr. Franko om likvid följer ordern. Rekv. genast fr. Symaskinsaffären, Burseryd.

Hygieniska Skodon

tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS.! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfvén efter modern fason.
Allt arbete utföres noggrant och af bästa material.

P. Gust. Pettersson.

52 Drottninggatan 52.

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska Snörliffsömmieriet, Norrmalmstorg 1, 1 tr. STOCKHOLM.

Bomullsklädningsar i afpassade bitar, 8 met., äkta färg, vackra mönster, erhålles till 2,85 st., d:o prima kvalitét, nya, eleganta mönster, som vanligtvis kosta 50 à 55 öre met., till 3.20 st. Fraktfritt öfver hela landet vid köp af 10 st. Tillskrif Otto Oskarsen, G:la Kungsholmsbrogatan 23 A, Stockholm.

Sjukvård i hemmet.

Undertecknads sjukvårdskurs för husmödrar och unga flickor i hemmen börjar den 17 oktober. Närmare genom prospekt.

Riks 68 98 - Allm. 82 11 - Tunnelgatan 25, Stockholm

SALLY PETERSON, Sjuksköterska.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Vallingatan 12.

Kontorstid kl. 1/2 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 183 36.

Parfymmer.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymmer från de förnämsta utländska firmor, finare och enklare tvålar, kammar, borstar samt finare toalet-artiklar. Order till landsorten mot efterkraf.

A. V. Nording,
11 Biblioteksgatan 11
63 Drottninggatan 63

Till sömnad, stoppning, brodering och lagning användes

SINGER
Symaskin "66"

Filialer på alla större platser.

KAFFET HAR STIGIT kolossalt på kort tid.

Passa därför på och köp af mitt ineliggande lager, som ännu säljes till följande låga priser:

Extra 1:ma Portoricoart, fyllig smak	1: 13
Extra 1:ma Guatemala, Fin-Fin smak	1: 17
Extra 1:ma Ljus Java, mild och god	1: 20
Extra 1:ma Blå Java, synnerligt omtyckt	1: 22
Utsökt Javablandning (flera goda sorter)	1: 25
Extra 1:ma Central Amerik. Kaffe	1: 32
OBS.! Äkta Arabisk Mocca-blandning	1: 34
Java Liberia, högfinaste kvalitét	1: 45

Förväxla ej mina Kaffesorter med dem som af andra firmor utbjudas under samma namn. Profenlig vara. Redbar behandling.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller förskottslikvid (minsta parti 10 kg.). — Skynda rekv. Vid köp af 60 kg. fraktfritt. Prof af samtliga sorter mot ins. af 20 öre i frimärken. Klipp ur annonsen!

K. W. KARLBERG, Idungatan 5, Stockholm.

Gynna Dagnys annonsörer!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Kvinnorna och "fullmaktstjänsterna". Af *Axianne Thorstenson*.

Fattiga ensamma mödrar och deras barn. Af *Anna Lindhagen*.

En ny dufvopost.

Första-kammarvalen. Af *Gulli Petrini*.

Germansk vallfärd. Af *Huck Leber*.

F. K. P. R. och Första-kammarvalen.

Från allmänheten: Vår kyrka och kvinnorna.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.